

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj 01 0 K 018040 24 Kžk
Sarajevo, 19.07.2024. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Ismete Mujanović kao predsjednice vijeća, Sonje Radošević i dr. sc. Mirze Hukeljića kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničarke Senide Kurtović, u krivičnom predmetu protiv optuženog R.H., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, po optužnici Kantonalnog tužiteljstva Unsko-sanskog kantona broj T01 0 KTRZ 0029458 21 2 od 30.05.2022. godine, na pretresu održanom dana 15.07.2024. godine, u prisustvu federalnog tužitelja Dragana Stupara, optuženog R.H. i njegovog branitelja advokata Amira K.a iz Velike Kladaše na kojem je bila isključena javnost radi zaštite interesa oštećene, donio je i dana 19.07.2024. godine javno objavio

PRESUDU

Optuženi R.H., sin I. i majke S. rođene D., rođen godine u K., R.H., sa prijavljenim prebivalištem u mjestu Š. broj ..., općina V.K., sa trenutnim boravištem na adresi ... E ..st. u gradu O., S.A..D., JMB ..., državljanin Bosne i Hercegovine, dobrog imovnog stanja, oženjen, neosuđivan, nalazi se na slobodi

KRIV JE

Što je

Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i oružanog sukoba između pripadnika V korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine s jedne i vojske Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna s druge strane, kao pripadnik Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna u svojstvu čuvara u logoru „D.“, postupao suprotno odredbi člana 3. stav 1. tačka c) IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine i člana 4. stavovi 1. i 2. tačka e) II Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12. 08.1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba, na način da je:

U vremenskom periodu počev od juna do sredine avgusta 1994. godine, u mjestu D., općina Velika Kladaša, za vrijeme obavljanja dužnosti noćnog čuvara u logoru „D.“, koji je bio smješten

u halama „Agrokomerca“, u više navrata kada bi obavljao noćnu smjenu, obučen u vojnu uniformu i naoružan automatskom puškom, iskoristio svoj dominantan položaj koji je u to vrijeme imao nad oštećenom „P1“ i ostalim zatvorenim licima, uglavnom ženama, koje su nezakonito zatvorene u logoru, pa je tako u večernjim satima prozivao oštećenu „P1“ rekavši joj da mora nešto uraditi, a zatim je odvodio u manju prostoriju koja je ličila na arhiv i držeći pušku u rukama istoj naređivao da se skine i da legne na betonski pod prostorije, da bi je potom svaki put silovao, nakon čega bi joj zaprijetio da o navedenom ne smije nikom ništa govoriti jer će je u protivnom ubiti,

čime je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije,

pa ga sud, primjenom navedene zakonske odredbe i primjenom članova 33. i 41. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 5 (PET) GODINA I 6 (ŠEST) MJESECI

Na osnovu člana 50. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, optuženom R.H. se u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme lišenja slobode od 23.06.2022. godine do 25.06.2022. godine.

Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine optuženi R.H. se obavezuje na naknadu troškova krivičnog postupka o kojima će biti odlučeno posebnim rješenjem, kao i na plaćanje paušala u iznosu od 300,00 (tristotine) KM, koji je dužan uplatiti u korist budžeta Federacije Bosne i Hercegovine u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, optuženi R.H. se obavezuje da oštećenoj „P1“ na ime naknade nematerijalne štete isplati ukupan iznos od 35.000,00 (tridesetpet hiljada) KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja imovinskopravnog zahtjeva pa do konačne isplate, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Obrazloženje

Optužnicom Kantonalnog tužiteljstva Unsko-sanskog kantona broj T01 0 KTRZ 0029458 21 2 od 30.05.2022. godine, optuženom R.H. je stavljeno na teret krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: preuzeti KZ SFRJ).

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 018040 22 K od 02.02.2023. godine, optuženi R.H. je na osnovu člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP FBiH), oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ. Na osnovu

člana 203. stav 1. ZKP FBiH, troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava. Oštećena „P1“ je sa imovinskopravnim zahtjevom upućena na parnični postupak.

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01 0 K 018040 23 Kž od 06.09.2023. godine, uvažavanjem žalbe kantonalne tužiteljice iz Bihaća, ukinuta je presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 018040 22 K od 02.02.2023. godine i predmet je vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom suđenju, presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 018040 23 K 2 od 23.10.2023. godine, optuženi R.H. je na osnovu člana 299. tačka c) ZKP FBiH, oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ. Na osnovu člana 203. stav 1. ZKP FBiH, troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava. Oštećena „P1“ je sa imovinskopravnim zahtjevom upućena na parnični postupak.

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01 0 K 018040 23 Kž 2 od 26.02.2024. godine, uvažavanjem žalbe kantonalne tužiteljice iz Bihaća, ukinuta je presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 018040 23 K 2 od 23.10.2023. godine i određeno održavanje pretresa pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

Na pretresu održanim pred ovim sudom, u skladu sa članom 332. stav 2. ZKP FBiH, preuzeti su dokazi izvedeni tokom prvostepenog postupka i to iskaz svjedokinje F.O., iskaz oštećene „P1“, iskazi svjedokinja Z.K.i R.O.i zapisnik o ispitivanju svjedokinje Z.K.sačinjen u prostorijama TK USK broj T01 0 KTRZ 0029458 21 od 05.10.2021. godine, iskazi svjedokinja F.D., A.S. i H.Ć., iskaz svjedokinje Z.B. rođeno K., iskazi vještaka Slobodana Stankovića i Svjetlane Savić i njihov nalaz i mišljenje od 06.10.2022. godine, iskaz iz istrage svjedokinje S.M., sačinjen od strane ovlaštenih službenih lica UP, Sektor kriminalističke policije MUP Bihać broj 05-04/04-5-112/15 od 02.02.2015. godine, pročitana na osnovu člana 288. stav 2. ZKP FBiH, Nalaz psihologa za oštećenu „P1“ od 11.07.2014. godine, sačinjen od ZU Dom zdravlja Bihać, Centar za mentalno zdravlje, Nalaz psihologa za oštećenu „P1“ od 22.05.2013. godine, sačinjen od ZU Dom zdravlja Bihać, Centar za mentalno zdravlje, Uvjerenje o podacima registrovanim u matičnoj evidenciji na ime R.H. od 31.03.2022. godine izdato od Federalnog ministarstva za penzijsko i invalidsko osiguranje, ovjerena fotokopija rasporeda rada službe obezbjeđenja u IC „D.“ Velika Kladuša za dan 12/13.08.1994. godine, ovjerena fotokopija plana sprovođenja policijskog sata na području opštine Velika Kladuša od 29.06.1994. godine, evidencijski broj 12-8/01-53/94 sačinjen od Stanice javne bezbjednosti Velika Kladuša, ovjerena fotokopija spiska pripadnika policije za smjenu od dana 14.06.1994. godine, ovjerena fotokopija Akta Ministarstva odbrane i policije NO APZB – spisak boraca skinutih sa evidencije, broj 103-005/93 od 01.12.1993. godine, ovjerena fotokopija spiska privedenih lica prema kojima je primijenjena preventivna mjera ograničenja kretanja, broj 12/1-264/94 od 18.08.1994. godine, ovjerena fotokopija spiska pripadnika OPS u pripravnosti i pune borbene gotovosti od 30.07.1994. godine, ovjerena fotokopija dnevnog izvještaja za 08./09.08.1994. godine u IC „D.“, sačinjen od rukovodioca obezbjeđenja Ć. , ovjerena fotokopija optužnice Osnovnog javnog tužilaštva Velika Kladuša broj KTV:419/94 od 19.08.1994. godine, ovjerena fotokopija Rješenja o određivanju pritvora Osnovnog suda u Velikoj

Kladuši broj Kri:236/94 od 04.08.1994. godine, ovjerena fotokopija Rješenja o provođenju istrage Osnovnog suda u Velikoj Kladuši broj Kiv:35/94 od 09.08.1994. godine, fotokopija spiska pripadnika jedinice policije za smjenu od 14.06.-18.06.1994. godine, fotokopija potvrde Međunarodnog komiteta crvenog križa za „P1“, broj BAZ-552269 od 19.11.1997. godine, Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja (Službeni list Republike Bosne i Hercegovine 7/92), Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja (Službeni list Republike Bosne i Hercegovine broj 50/95), Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju neposredne ratne opasnosti (Službeni list Republike Bosne i Hercegovine broj 1/92), Proglas Fikreta Abdića stanovništvu Zapadne Bosne od 22.09.1993.godine, Izvod iz kaznene evidencije za optuženog broj 05-04/10-1-1-03-2-371/21 od 22.09.2021. godine izdat od Četvrtе policijske uprave – PS Velika Kladuša, troškovnik TK od 23.05.2022. godine, iskazi svjedoka H.D., E.R., M.R., R.G., N.G. i iskaz optuženog R.H. koji je dat u svojstvu svjedoka, medicinski nalazi i povijest bolesti za oštećenu „P1“ od 2006. godine do 2012. godine, prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva oštećene „P1“ i iskaz punomoćnika oštećene.

Ocjenom svih izvedenih dokaza, pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, ovaj sud je utvrdio činjenično stanje kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Činjenica da je u inkriminisanom periodu tj. za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini postojao oružani sukob između pripadnika V korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: V Korpus A RBiH) sa jedne strane i vojske Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (u daljem tekstu: NO APZB), pa i na teritoriji općine Velike Kladuše, utvrđena je na osnovu iskaza svjedoka F.O., oštećene „P1“, te svjedokinja Z.K., R.O., F.D., A.S., H.Ć., Z.B. rođeno K.. Tako je svjedokinja F.O. u svom iskazu navela da je 1993.godine došlo do formiranja vojske NO APZB i početka sukoba sa V Korpusom A RBiH, a negdje u proljeće 1994. godine (maja mjeseca koliko se sjeća), je na području Velike Kladuše od strane vojne policije NO APZB počelo lišavanje civila koji su simpatizirali V Korpus A RBiH, pa pošto su njeni sinovi bili pripadnici V Korpusa A RBiH i ona je uhapšena i odvedena u logor „D.“. Svjedokinje Z.K., R.O., F.D., A.S., H.Ć. i Z.B. rođeno K. su također u svojim iskazima potvrdile da su u proljeće (negdje maja mjeseca 1994. godine) od strane pripadnika NO APZB hapšene i žene kao i muškarci i vođeni u logore koji nisu htjeli da se priključe NO APZB, da su svi oni od strane pripadnika NO APZB gledani „kao izdajice i neprijatelji“, da im se sudilo kao izdajicama na tadašnjim vojnim sudovima koji su bili pod kontrolom NO APZB. Ove činjenice je potvrdila u svom iskazu i oštećena „P1“, koja je kako slijedi iz njenog iskaza lišena slobode juna mjeseca 1994. godine, jer je bila u vezi sa pripadnikom V Korpusa A RBiH, da je odvedena u logor „D.“, da je nakon što je prebačena iz logora u civilni zatvor, po kratkom postupku protiv nje proveden krivični postupak i osuđena je na nekoliko godina zatvora jer je saradivala sa neprijateljskom vojskom. Sud navedenim dokazima u cijelosti poklanja vjeru, cijeneći ih objektivnim i tačnim, budući da su međusobno saglasni.

Također, iz iskaza naprijed navedenih svjedokinja sud je utvrdio činjenicu da su nezakonito zatvarane žene i muškarci i vođeni u logore koji nisu htjeli da se priključe NO APZB, da su svi oni od strane pripadnika NO APZB gledani „kao izdajice i neprijatelji“. S tim u vezi, kada je u pitanju oštećena „P1“ iz spiska broj 12/1-264/94 od 18.08.1994. godine, privedenih lica prema

kojima je primijenjena preventivna mjera ograničenja kretanja, , vidljivo je da je „P1“ evidentirana na rednom broju 280. i u navedenom aktu je jasno navedeno da je ista u logor „D.“ privedena 16.06.1994. (što se podudara sa izjavom oštećene koja je lišena slobode 15.06.1994. ali je najprije dovedena u Dispanzer te idući dan odvedena u „D.“), dok je logor „D.“ napustila 04.08.1994. godine, nakon čega je odvedena u civilni zatvor. Oštećena je navela da joj je nakon što je iz logora „D.“ prebačena u civilni zatvor suđeno što potvrđuju materijalni dokazi u spisu predmeta – ovjerena fotokopija rješenja o provođenju istrage Osnovnog suda u Velikoj Kladaši broj Kiv:35/94 od 09.08.1994. godine, ovjerena fotokopija rješenja o određivanju pritvora Osnovnog suda u Velikoj Kladaši broj Kri:236/94 od 04.08.1994. godine i ovjerena fotokopija optužnice Osnovnog javnog tužilaštva Velika Kladaša broj KTV:419/94 od 19.08.1994. godine, iz kojih slijedi da se protiv oštećene „P1“ u periodu od 04.08.1994. godine do 19.08.1994. godine vodio krivični postupak što je, kako se navodi u optužnici, dala sklonište, hranu te održavala veze i sastanke sa pripadnikom V Korpusa A RBiH.

Osim navedenog, postojanje oružanog sukoba između V korpusa A RBiH i NO APZB proizilazi i iz proglašenja Fikreta Abdića stanovništvu Zapadne Bosne od 22.09.1993.godine, nakon čega je došlo do formiranja vojske NO APZB i početka sukoba sa V Korpusom A RBiH, pa su s tim u vezi naprijed navedeni svjedoci ispitani na glavnom pretresu potvrdili da je u inkriminisano vrijeme postojao sukob između te dvije vojske, te da su na području Velike Kladaše u ljeto 1994. godine, civili koji su „označeni“ kao protivnici ideje NO APZB, odnosno kao pobornici V korpusa A RBiH, lišavani slobode i odvođeni u logor „D.“ i druge zatočeničke objekte na području Velike Kladaše. Također je ovaj sud imao u vidu i činjenicu da je Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine dana 20.06.1992. godine proglasilo ratno stanje u Bosni i Hercegovini. Odluka o proglašenju ratnog stanja objavljena je u „Službenom listu Bosne i Hercegovine“ broj 7/92, iako su oružani sukobi počeli i prije proglašenja ratnog stanja, a što potvrđuje i činjenica da je Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine donijelo Odluku o proglašenju neposredne ratne opasnosti od 08.04.1992. godine, koja Odluka je odmah stupila na snagu.

Da je optuženi R.H. u inkriminisano vrijeme bio pripadnik NO APZB i čuvar u logoru „D.“, utvrđeno je uvidom u internu dokumentaciju organa tadašnje NO APZB. Tako iz rasporeda rada službe Izolacionog centra „D.“ (u daljem tekstu: IC „D.“) broj 001300486 od 12.08.1994. godine, proizilazi da je optuženi bio raspoređen na poslovima čuvara u logoru „D.“, a i iz tzv. Plana sprovođenja policijskog sata na području općine Velika Kladaša od 29.06.1994. godine (strana 3.), proizilazi da je optuženi kao policajac NO APZB raspoređen na radu u logoru „D.“ Nadalje, iz dnevnog izvještaja IC „D.“, serijskog broja 0013057910, za dan 08./09.08.1994. godine, proizilazi da je u tom periodu optuženi R.H. bio stražar u navedenom logoru (strana 2. izvještaja). Ovo svojstvo optuženog, u toku postupka nije osporavano ni od strane odbrane, a navedeno su potvrdili i ispitani svjedoci.

Dakle, svi naprijed navedeni dokazi potvrđuju da je u inkriminisano vrijeme, za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, na području općine Velika Kladaša postojao oružani sukob između V Korpusa A RBiH i NO APZB, da je postojala mobilizacija i kretanje oružanih formacija, a civilno stanovništvo je bilo pod vlašću jedne od strana u sukobu – NO APZB.

Činjenica da je oštećena „P1“ imala status civila za vrijeme oružanog sukoba između V Korpusa A RBiH i NO APZB, utvrđena je iskazima oštećene „P1“ i svjedokinje R.O.. Tako je oštećena „P1“ u svom iskazu navela da u vrijeme inkriminisanog događaja nije učestvovala neposredno u neprijateljstvima, niti na bilo koji drugi način bila pripadnik oružanih snaga niti jedne od strana u sukobu, odnosno da je u vrijeme počinjenja predmetnog krivičnog djela bila civil. Iz iskaza oštećene „P1“ proizilazi da je ona iz Bihaća preselila u Veliku Kladašu gdje je živjela u porodičnoj kući prijateljice R.O.gdje je i lišena slobode i pritvorena u logoru „D.“ polovinom mjeseca juna 1994. godine. Navedeno je potvrđeno i iskazom svjedokinje R.O.koja je izjavila da je „P1“ radila kod njih u restoranu, međutim početkom rata restoran je zatvoren, ali je i unatoč tome „P1“ ostala živjeti u njenoj kući. Dalje, svjedokinja R.O. je u svom iskazu navela da su dana 15.06.1994. godine, a tačnog datuma se sjeća jer joj je tog dana bio rođendan, pred njenu kuću u kojoj je tad živjela i „P1“, došla tri možda četiri auta iz kojih su izašla naoružana i uniformisana lica, nakon čega su odveli „P1“, da jedno vrijeme nije ništa znala o njoj, da bi nakon određenog perioda preko Crvenog krsta dobila informaciju da se „P1“ nalazi u logoru „D.“. Prema odredbi člana 3. stav 1. IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, proizilazi da se civilima smatraju lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, lišenja slobode, ili iz kojeg drugog uzroka. U konkretnom slučaju, ovaj sud je cijenio iskaze oštećene „P1“ i svjedokinje R.O.i utvrdio da je oštećena „P1“ imala status civila prema IV Ženevskoj konvenciji o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine. Navedeno nije osporavala ni odbrana optuženog.

Nadalje, imajući u vidu vrijeme i okolnosti pod kojima se desio konkretni događaj, ovaj sud nalazi je on usko povezan sa oružanim sukobom koji je za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini postojao između V Korpusa A RBiH i NO APZB. Naime, iz naprijed utvrđenih činjenica nesporno proizilazi da se predmetni događaj desio nakon što su civili koji nisu bili simpatizeri NO APZB nezakonito zatvarani u logor „D.“ kada je optuženi bio raspoređen na poslove čuvara u tom logoru, i druge logore. Kod tako utvrđenih činjenica očigledno je da je postojanje oružanog sukoba između V Korpusa A RBiH i NO APZB na području Velike Kladaše, utjecalo na sposobnost optuženog da učini predmetno krivično djelo. Pri navedenom, ovaj sud je imao u vidu i stav izražen u presudi Žalbenog vijeća MKSJ broj IT-96/23/1-A od 12.06.2002. godine, u kojem se ističe da se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da počini zločin, njegovu odluku da ga počini, način počinjenja zločina ili cilj s kojim je počinjen, te da je za zaključak da su krivična djela povezana sa oružanim sukobom dovoljno ako se utvrdi da je počinilac djelovao pod okriljem oružanog sukoba. Iz navedenih razloga, ovaj sud nalazi utvrđenim da su radnje koje se optuženom R.H. stavljaju na teret, u vezi sa postojanjem oružanog sukoba na području Velike Kladaše koji se odvijao između V Korpusa A RBiH i NO APZB.

Od strane odbrane je isticano da optuženi u inkriminisano vrijeme (od juna do sredine avgusta 1994. godine), nije uopće radio kao čuvar u logoru „D.“, tvrdnjom da je optuženi radio kao čuvar u navedenom logoru samo oko 30 dana i to u vremenskom periodu od 29.06.1994. godine pa do kraja sedmog mjeseca 1994. godine. Navedena tvrdnja odbrane za ovaj sud nije prihvatljiva. Naime, pažljivom analizom izvještaja Izolacionog centra „D.“ serijskog broja, za

dan 08./09.08.1994. godine, iz čije sadržine slijedi (strana 2.) da je optuženi kao čuvar obavio razgovor sa doktorom o zdravstvenom stanju nekog zarobljenika, sud je utvrdio da je optuženi i u toku avgusta mjeseca 1994. godine radio na poslovima čuvara u logoru „D.“. Također i iz plana sprovođenja policijskog sata od 29.06.1994. godine proizilazi da je u inkriminisano vrijeme optuženi bio raspoređen na poslovima čuvara u logoru „D.“, pa ovaj sud, s tim u vezi, ne prihvata tezu odbrane da je tek 29.06.1994. godine optuženi počeo raditi na poslovima čuvara u logoru „D.“. Navedeno stoga što iz iskaza svjedokinje Z.K., proizilazi da je ona lišena slobode 16.06.1994. godine, da je 72 sata nakon lišenja slobode odvedena u logor „D.“ i da je tamo kao čuvar (među ostalim), radio i optuženi R.H., jer je istog poznavala i iz perioda od prije rata, zna da je prije rata bio radnik „S.“. I svjedokinja H.Č. je u svom iskazu potvrdila da je lišena slobode 19.06.1994. godine, nakon čega je odvedena u logor „D.“ i da je tada optuženi bio čuvar u logoru, znala je da se zove R., a od ranije ga nije poznavala. Imajući u vidu naprijed navedene dokaze, kojima sud poklanja vjeru jer se logički nadopunjuju, to sud nije poklonio vjeru iskazu optuženog, koji je naveo da je tek krajem juna mjeseca 1994. godine kao policajac raspoređen u logor „D.“.

Da je optuženi počinio krivično djelo za koje je izrekom ove presude oglašen krivim, sud je utvrdio na osnovu dokaza u spisu predmeta.

Iz iskaza oštećene „P1“ sa glavnog pretresa proizilazi da se polovinom mjeseca juna 1994. godine nalazila u kući prijateljice R.O.gdje je i živjela, kada je od strane pripadnika NO APZB odvedena najprije u Dispanzer, a zatim u logor „D.“. Jednu noć, desetak dana nakon njenog dovođenja u logor „D.“, u prostoriju u kojoj je ona bila smještena ušao je čuvar kojeg je identifikovala kao R.H. (jer je kasnije na portirnici kada je izvođena iz logora pročitala njegovo ime i prezime), te ju je prozvao i rekao joj da mora nešto uraditi, nakon čega ju je odveo u drugu sobu koja je bila udaljena par metara od njene sobe i naredio joj da se skine. Ona mu je rekla „nemoj brate dragi“, ali obzirom da je optuženi bio naoružan, nije se mogla suprotstaviti njegovoj naredbi. Nakon toga, optuženi ju je silovao na betonskom podu navedene prostorije, a to se ponavljalo desetak puta za vrijeme njenog boravka u logoru i to svaki put u noćnim satima, svaki put na isti način i u istoj prostoriji. Svaki put optuženi joj je prijetio da će je ubiti ukoliko nekom kaže što se dogodilo. Kako dalje navodi oštećena, zbog upućenih prijetnji nijednoj ženi u logoru nije smjela da kaže da je silovana, a kasnije dugo godina nakon prestanka rata zbog osjećaja stida i srama o navedenom nije nikome govorila, međutim u jednom periodu je smogla hrabrosti i o svom iskustvu je rekla F.O. (koja je također bila zatočenica logora), da je silovana za vrijeme boravka u logoru. Sjeća se da je R.H. tada imao oko 35-40 godina, da je bio nižeg rasta, kako navodi bio je nabijen, mišićav i imao je kovrdžavu smeđu kosu. Nakon što je ovaj dokaz cijenjen pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, sud istom poklanja vjeru, o čemu će u nastavku obrazloženja biti riječi.

Svjedokinja F.O. je u svom iskazu na glavnom pretresu navela da je u junu 1994. godine kao civil uhapšena i zatvorena u logor „D.“, gdje je nakon kraćeg vremena dovezena i „P1“ koja je izgledala tužno, uplakana i kosa joj je bila unakažena, a neposredno po dolasku u logor „P1“ je pretučena, odnosno kako navodi svjedokinja „leđa su joj bila sva crna“. Ova svjedokinja u svom iskazu je potvrdila da su zatočene žene u logoru „D.“ čuvali muški čuvari koji su bili naoružani automatskim puškama, te da joj je „P1“ poslije rata rekla kako ju je u logoru silovao čuvar R.H..

Potvrdila je u svom iskazu da je bila u istoj prostoriji kao i svjedokinja „P1“, da se dosta toga ne sjeća i da se trudi da „dosta toga zaboravi“, da nije smjela gledati u čuvare, bilo je grupnih izvođenja, a konkretno što se tiče oštećene „P1“, nije primijetila da je izvođena noću. Slijedom navedenog, okolnost da je ova svjedokinja izjavila da nije primijetila da je „P1“ u noćnim satima izvođena iz prostorije (na čemu je odbrana ukazala u završnim riječima), sama po sebi, ne dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza oštećene „P1“, kada se ima u vidu da je ova svjedokinja izjavila da se dosta toga ne sjeća i da se trudi da dosta toga zaboravi. Pozivanje branitelja optuženog na iskaz ove svjedokinje iz istrage je bespredmetno, budući da, . to proizilazi iz zapisnika sa glavnog pretresa održanog 05.10.2022. godine, svjedokinji F.O. iskaz iz istrage nije predočavan prilikom direktnog, unakrsnog i dodatnog ispitivanja.

Svjedokinja Z.K. je u svom iskazu navela da se u logoru, među zatočenim ženama, pričalo da je bilo silovanja, pa nakon što je istoj predočen iskaz iz istrage sačinjen u prostorijama TK USK broj T01 0 KTRZ 0029458 21 od 05.10.2021. godine, u dijelu u kojem je navela da je čula priče da je „P1“ noću izvođena iz logora i silovana, svjedokinja je potvrdila da je to tačno. Ova svjedokinja je u svom iskazu potvrdila da je optuženi R.H. bio čuvar u logoru „D.“, a istog je poznavala i iz perioda od prije rata, zna da je prije rata bio radnik „Sanitekso“, bio je korpulentan, kovrdžave kose, srednje visine i srednjeg rasta.

Svjedokinja F.D. je također u svom iskazu na glavnom pretresu potvrdila da je ona u ljeto 1994. godine bila zatvorena u logoru „D.“ i da je i „P1“ bila zatvorena u isti logor. Navela je da se dobro sjeća optuženog koji je bio čuvar logora, da je optuženi imao spisak i prozivao je zatočenice logora koje su nakon toga išle na ispitivanje u sobu u kojoj se nalazio upravnik logora Č.B., ali da je optuženi pored navedenog, prozivao i zatočenice kada bi trebale ići na prinudni rad, čak što više optuženi je uvijek bio tu i on je uvijek prozivao zatočenice. Slijedom navedenog, sud ne poklanja vjeru navodima optuženog da nikad nije zalazio u ženske prostorije. Pri navedenom sud je cijenio i da je na upit optužbe optuženi izjavio da je imao svaku mogućnost da nesmetano pristupi ženskom odjelu. Po kazivanju svjedokinje F.D., u to vrijeme, optuženi je bio mlad, imao je smeđu kovrdžavu kosu, srednjeg rasta i kako navodi buckast. U sudnici na glavnom pretresu u okviru svog svjedočkog iskaza, je prepoznala optuženog R.H. i potvrdila da je on bio čuvar u logoru „D.“. Potvrdila je da je nosio uniformu i pušku. Nadalje, svjedokinja je potvrdila da su neke žene noću izvođene i silovane, te da se u logoru pričalo da je to bio slučaj sa „P1“ koju je sreća i u poslijeratnom periodu te joj se „P1“ lično ispovjedia rekavši da je silovana u logoru. Poslije rata je pričala i sa drugim ženama koje su bile zatvorene u logoru „D.“ od kojih je čula istu stvar, a od A.S. i Bejze (koja je umrla) je čula da je optuženi R.H. silovao „P1“. Slijedom navedenog, netačan je navod odbrane u završnim riječima da svjedokinji Fatimi Durić oštećena „P1“ nije rekla da je silovana, jer takvo što ne proizilazi iz njenog iskaza (strane 7. i 8. zapisnika o glavnom pretresu od 30.11.2022. godine).

Svjedokinja H.Ć. u svom iskazu je potvrdila da je sa „P1“ bila zatvorena u logoru „D.“, sjeća se i optuženog tj. čuvara Ramiza koji je imao tamno smeđu kovrdžavu kosu, te je prilikom svjedočenja u sudnici prepoznala optuženog kao čuvara u to vrijeme u logoru „D.“. Potvrdila je da se sa „P1“ u logoru „nešto dešavalo“, pričalo se da je „P1“ izvođena noću i silovana. Potvrdila je u svom iskazu da su svi čuvari u logoru nosili uniformu i puške. Navodi odbrane izneseni u završnim riječima da je ova svjedokinja na glavnom pretresu potvrdila da optuženi nikada nije

nosio pušku, nisu tačni, budući da je svjedokinja (strane 33. i 34. zapisnika o glavnom pretresu od 30.11.2022. godine), zapravo izjavila da ne zna da li je konkretno optuženi nosio pušku jer je to „nije zanimalo, nije smjela ni gledati“, ali su svi čuvari bili naoružani.

Iz iskaza svjedokinje S.M. iz istrage, sačinjen od strane ovlaštenih službenih lica UP, Sektor kriminalističke policije MUP Bihać broj 05-04/04-5-112/15 od 02.02.2015. godine, koji je zbog njenog zdravstvenog stanja, uz saglasnost stranaka i branitelja, pročitana na glavnom pretresu u smislu člana 288. stav 2. ZKP FBiH, proizilazi da se sjeća da je u logoru „D.“ radio čuvar po imenu R.H., da je čula priče da je bilo silovanja u logoru, da joj je poznato da je „P1“ izvođena tokom noći na način da čuvar otvori vrata, baterijom posvijetli prostoriju i kaže ko mora izaći, te da joj je poslije rata „P1“ ispričala kako je silovana za vrijeme zatočeništva u logoru „D.“. Slijedom navedenog, ne stoji navod odbrane iz završnih riječi da iz iskaza ove svjedokinje proizilazi da istoj nije poznato da je bilo koja žena silovana pa tako ni „P1“, da čak nije ni čula priče o tome.

Prema tome, cijeneći naprijed navedene dokaze kako pojedinačno tako i u međusobnoj vezi, ovaj sud je utvrdio najprije da, kada je u pitanju opis fizičkog izgleda optuženog od strane oštećene „P1“ kao i njegovo naoružanje, da se iskazu oštećene u tom dijelu može pokloniti vjera jer je u saglasnosti sa iskazima naprijed navedenih svjedokinja. Tako je oštećena „P1“ u svom iskazu potvrdila da je optuženi u to vrijeme imao oko 35-40 godina (što odgovara, budući da je optuženi 1959. godište i u inkriminisano vrijeme je imao 35 godina), da je bio nižeg rasta, nabijen, mišićav i imao je kovrdžavu smeđu kosu. Ovakav iskaz oštećene je potvrđen iskazima svjedokinje Z.K. koja je lično poznavala optuženog kao prijeratnog radnika u „Saniteksu“ i koja je na glavnom pretresu na identičan način opisala kako je optuženi fizički izgledao u inkriminisano vrijeme (korpulentne građe, smeđe kovrdžave kose, srednje visine i srednjeg rasta). Da je optuženi prije rata radio u „S.“ kako je to navela svjedokinja Z.K., sud je utvrdio i uvidom u Uvjerenje o podacima registrovanim u matičnoj evidenciji na ime R.H. od 31.03.2022. godine, koje je izdato od Federalnog ministarstva za penzijsko i invalidsko osiguranje, koji dokaz sud cijeni objektivnim i tačnim i kao takvom mu poklanja vjeru. Također i svjedokinje H.Ć. i F.D., su gotovo na identičan način, kao i oštećena „P1“, opisale fizički izgled optuženog iz inkriminisanog perioda, dok su svjedokinje H.Ć. i F.O. potvrdile da su čuvari u logoru „D.“ nosili puške. Da je optuženi fizički izgledao kao što je opisala oštećena „P1“, potvrdila je u svom iskazu i svjedokinja F.D. koja se sjeća optuženog kao čuvara u logoru „D.“ (imao je smeđu kovrdžavu kosu, bio je srednjeg rasta i kako navodi buckast). Naposljetku i sam optuženi je u svom iskazu potvrdio da je radio na portirnici u logoru „D.“, da je na portirnici uvijek postojao spisak sa imenom i prezimenom raspoređenih čuvara, da osim njega, u logoru „D.“ nije radio nijedan čuvar sa istim imenom i prezimenom, kao i da je dužio pušku, pa kada se navedeno dovede u vezu sa iskazom oštećene koja je potvrdila da je ime i prezime čuvara koji ju se silovao pročitala na portirnici prilikom izvođenja iz logora, sud iskaz oštećene cijeni objektivnim i tačnim. Dakle, ocjenom navedenih dokaza, kojima sud poklanja vjeru, budući da se logički nadovezuju, sud je utvrdio da je optuženi u inkriminisano vrijeme bio čuvar u logoru „D.“, da je on bio jedini čuvar sa imenom R. i prezimenom H., da je dužio pušku, te da su njegov fizički izgled iz tog perioda kao i naoružanje neupitni, budući da su navedene svjedokinje gotovo na identičan način opisale optuženog, kako u pogledu njegovog fizičkog izgleda tako i naoružanja, kao i oštećena „P1“, zbog čega sud iskazu oštećene „P1“ u odnosu na ove odlučne činjenice poklanja vjeru. Osim toga, optuženi je u svom

iskazu potvrdio da je nosio uniformu, dužio automatsku pušku koja je prema njegovim riječima uvijek bila na portirnici gdje je isključivo radio, pa kako je na pitanje optužbe, isti priznao da je imao svaku mogućnost da nesmetano pristupi ženskom odjelu, a obzirom da je naveo da je dužio i pušku, realno je da je istu mogao unijeti prilikom ulaska u ženski odjel, što se u konačnici i potvrdilo iskazima naprijed navedenih svjedokinja, zbog čega iskazu koji je dao optuženi o navedenim činjenicama, sud ne poklanja vjeru. Ni iskazu optuženog da ne poznaje „P1“, sud ne poklanja vjeru budući da je dalje, na pitanje branitelja izjavio da je siguran da je „P1“ već bila tu kad je on došao u logor te se pritom sjetio određenih potpuno privatnih detalja vezanih za život „P1“, poput toga da se pričalo da je u vezi sa izvjesnim H.

Nadalje, iz iskaza vještaka psihijatrijske i psihološke struke dr. Slobodana Stankovića i dr. Svjetlane Savić, te njihovog nalaza i mišljenja od 06.10.2022. godine, slijedi da je oštećena psihički oboljela nakon inkriminisanog perioda, da je preplavljena psihičkim smetnjama u smislu postojanja stalnog straha, osjećanja da će se nešto desiti, nešto što je slično tome što se već desilo, stalno je bila u stanju napetosti, prenapregnutosti, bila je u stanju osjećaja beznadežnosti, besperspektivnosti, inferiornosti i u stanju totalne nesigurnosti, pri svemu je pokazivala manifestaciju afektiviteta i emotiviteta, plakanja i podrhtavanja cijelog tijela naročito u predjelu prstiju šaka. Vještaci su konstatovali i da oštećena ima smanjene potrebe za zadovoljenjem opštih životnih potreba, poremećen san, da je proživjela akutnu stresnu reakciju, prošla je kroz posttraumatski stresni poremećaj koji je potvrđen kroz dvadeset i nešto nalaza psihijatra. Oštećena „P1“, pored fizičkih posljedica koje je ostavio tumor na mozgu, trpi psihičke smetnje koje su produkt predmetnog događaja, što je imalo za posljedicu trajne promjene ličnosti oštećene „P1“. Vještaci su zaključili da se radi o iskrenoj osobi koja nije sklona laganju i manipulaciji. Sud ovom dokazu poklanja vjeru, ocijenivši da je isti sačinjen u skladu sa vještinama i pravilima struke.

Kada se iskaz oštećene „P1“, koja je na glavnom pretresu svjedočila da je optuženi silovao desetak puta za vrijeme njenog zatočeništva u logoru „D.“ na način da je kada bi obavljao noćnu smjenu, noseći vojnu uniformu i naoružan automatskom puškom, pozivao oštećenu „P1“ rekavši joj da mora nešto uraditi, a zatim je odvodio u manju prostoriju i držeći pušku u rukama istoj naređivao da se skine do gola i legne na betonski pod prostorije, nakon čega bi je svaki put silovao, uz prijetnju da o navedenom ne smije nikome ništa govoriti jer će je u protivnom ubiti, cijeni i dovede u vezu sa iskazima te nalazom i mišljenjem vještaka psihijatrijske i psihološke struke dr. Slobodana Stankovića i dr. Svjetlane Savić iz kojih slijedi da oštećena nije sklona laganju i da se radi o iskrenoj osobi, sud iskazu oštećene „P1“ poklanja vjeru. Također, sud je iskaz oštećene „P1“ cijenio i doveo u vezu i sa iskazom svjedokinje Z.K., iz kojeg slijedi da je čula priče da je „P1“ noću izvođena iz logora i silovana, potom sa iskazom svjedokinje F.D., koja je u svom iskazu na glavnom pretresu potvrdila da se u logoru pričalo da su neke žene noću izvođene i silovane i da se pričalo da je to bio slučaj sa „P1“, da joj je „P1“ kada ju je srela nakon rata rekla da ju je za vrijeme zatočeništva u logoru „D.“ silovao čuvar, zatim sa iskazom svjedokinje H.Ć. koja je također u svom iskazu potvrdila da se u logoru pričalo da je „P1“ silovana, sa iskazom S.M. iz kojeg slijedi da joj je poznato da je „P1“ silovana, jer se pričalo da je izvođena noću na način da čuvar otvori vrata, baterijom posvijetli prostoriju i kaže ko mora izaći, te u konačnici i sa iskazom svjedokinje F.O., iz čijeg iskaza slijedi da joj je oštećena „P1“ kada ju je srela nakon završetka rata rekla da je više puta silovana za vrijeme zatočeništva u logoru „D.“ od strane čuvara R.H.. Slijedom

navedenog, sud zaključuje da je iskaz oštećene „P1“, objektivan, iskren i tačan i kao takvom mu u cijelosti poklanja vjeru, ne nalazeći pritom niti jedan racionalan razlog da iskazu oštećene „P1“ ne pokloni vjeru ili da oštećena ima želju da se sveti optuženom, kako to smatra odbrana. Naime, prije inkriminisanog događaja oštećena „P1“ nije poznavala optuženog, pored optuženog u logoru su radili i drugi čuvari koje oštećena nije spominjala u negativnom kontekstu, a odbrana ne ukazuje na neke razumne razloge zbog kojih bi oštećena imala želju za nekom osvetom optuženom.

Prema tome, iz naprijed navedenih dokaza sud je utvrdio da je optuženi R.H. kao pripadnik NO APZB za vrijeme obavljanja dužnosti noćnog čuvara u logoru „D.“, u periodu počev od juna pa do sredine avgusta 1994. godine, u više navrata, kada bi obavljao noćnu smjenu, koristeći svoj dominantan položaj pozivao oštećenu „P1“, a zatim je odvodio u manju prostoriju i držeći pušku u rukama istoj naređivao da se skinе do gola i legne na betonski pod prostorije, uprkos tome što mu je oštećena govorila „nemoj brate dragi“, imao spolni odnos sa oštećenom „P1“ protiv njene volje, nakon čega joj je prijetio da o navedenom ne smije nikome ništa govoriti jer će je u protivnom ubiti, pa je optuženi na naprijed opisani način silovao oštećenu „P1“.

U završnim riječima, odbrana je ukazala da je oštećena „P1“ u svom iskazu na glavnom pretresu iskazala i pokazala određene nedosljednosti i razlike u pogledu određenih činjenica u odnosu na iskaze iz istrage. Međutim, navedeni prigovor odbrane je bez uticaja na prednje utvrđenje, kada je u pitanju ocjena suda da je iskaz oštećene „P1“ vjerodostojan. Naime, shodno odredbi člana 296. stav 1. ZKP FBiH sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu. Kako iz zapisnika o glavnom pretresu od 17.10.2022. godine, na kojem je svjedočila oštećena „P1“, proizilazi da zapisnici iz istrage o ispitivanju oštećene „P1“ nisu korišteni na glavnom pretresu u smislu odredbe člana 288. stav 1. ZKP FBiH, odnosno odbrana nije navedene zapisnike predočavala oštećenoj da se očituje o eventualnim razlikama u kazivanjima i shodno tome zapisnici iz istrage o ispitivanju oštećene nisu uloženi kao dokaz u sudski spis, to je naprijed istaknuti prigovor odbrane bez uticaja na ocjenu ovog suda da je iskaz oštećene „P1“ vjerodostojan i da mu kao takvom poklanja vjeru.

Također, po stavu odbrane, vjerodostojnost iskaza oštećene „P1“ je upitna i iz razloga što navedeni događaj nije odmah prijavila, već je o istom progovorila nakon proteka perioda od deset i više godina, kao i iz razloga što nema neposrednih svjedoka – očevidaca. Međutim, prije svega treba imati u vidu da je oštećenoj optuženi prijetio da će je ubiti ako bude ikome kazala da je silovana, pa kada se navedeno cijeni i dovede u vezu da oštećena i dan danas osjeća ogroman stid i sram zbog svega što joj se dogodilo, koje činjenice proizilaze iz iskaza te nalaza i mišljenja vještaka psihijatrijske i psihološke struke dr. Slobodana Stankovića i dr. Svjetlane Savić, onda okolnost da oštećena dugi niz godina nije govorila nikome o inkriminisanom događaju, pa čak ni svjedokinji R.O. koja joj je bila kao član porodice (kako navodi odbrana), po ocjeni ovog suda, iskaz oštećene „P1“ ne čini nevjerodostojnim. Nadalje, okolnost da u konkretnom predmetu nije bilo neposrednih svjedoka tj. očevidaca događaja, sama po sebi, ne znači da se predmetni događaj nije desio, tim prije što odbrana gubi iz vida da je iz iskaza svjedokinja Z.K., F.D., H.Ć. i S.M., sud utvrdio činjenicu da se u logoru pričalo da je oštećena „P1“ izvođena noću od strane čuvara i silovana više puta za vrijeme boravka u logoru. Osim toga, u uslovima samog boravka u logoru, uzimajući u obzir kako je isti bio organizovan, te činjenicu da su se silovanja dešavala isključivo

u večernjim satima kada je kontrola kretanja bila rigoroznija nego što je to slučaj u dnevnim satima, nerealno je očekivati postojanje neposrednih svjedoka.

Okolnost da su, pri unakrsnom ispitivanju svjedokinje Z.K., F.D. i H.Č. potvrdile da se optuženi prema njima za vrijeme njihovog boravka u logoru „D.“ korektno ponašao, sama po sebi ne može dovesti u pitanje vjerodostojnost iskaza oštećene „P1“, budući da je isti potkrijepljen drugim dokazima (kako je to naprijed obrazloženo). Osim toga, upravo iz tvrdnji navedenih svjedokinja da se optuženi prema njima korektno ponašao, sud zaključuje da se radi o iskrenim svjedocima kada su u pitanju generalno dešavanja u logoru „D.“, jer u protivnom ne bi potvrdile činjenicu da je optuženi prema njima bio korektan. Činjenice na koje odbrana ukazuje - da li su prostorije u kojima su boravile žene imale vrata, odnosno na koji način su fizički bile obezbjeđene nisu od odlučnog značaja, budući da iz iskaza ispitanih svjedokinja nedvojbeno proizilazi da su ih čuvali naoružani čuvari, te da im je u svakom slučaju bilo ograničeno kretanje i sve ostale slobode. Također i pitanja da li su svjedoci, koji nisu bili zatvoreni u istoj prostoriji sa „P1“, mogli vidjeti prostoriju u kojoj se nalazila „P1“ i šta se s njom događalo u noćnim satima, nisu od uticaja na nesporno utvrđenu činjenicu da su ispitane svjedokinje saglasno potvrdile da iz svojih prostorija nije bilo moguće vidjeti prostoriju u kojoj je bila „P1“, ali su saglasno potvrdile da se pričalo da je „P1“ za vrijeme boravka u logoru „D.“ izvođena noću od strane čuvara i silovana.

Po stavu odbrane na nevjerodostojnost iskaza oštećene „P1“ ukazuje i to što je oštećena u svom iskazu navela da se prvo povjerila A.S. i Z.B. rođeno K. (koje su sa oštećenom bile u civilnom zatvoru nakon što je oštećena iz logora „D.“ prebačena u civilni zatvor) da je silovana u logoru, dok su navedene svjedokinje na glavnom pretresu to negirale. Prije svega, iz iskaza oštećene sa glavnog pretresa slijedi da se prvo F.O. povjerila da je bila silovana za vrijeme boravka u logoru „D.“, dok iz iskaza svjedokinje A.S. (strana 21., zapisnika o glavnom pretresu od 30.11.2022. godine), proizilazi da je svjedokinja izjavila da joj se oštećena nakon završetka rata povjerila da je bila silovana u logoru „D.“, a ne za vrijeme boravka u civilnom zatvoru. Razlike u iskazu oštećene branitelj crpi iz intervjua obavljenog prilikom vještačenja oštećene od strane vještaka. Međutim, po nalaženju suda, okolnosti kome je prvo i gdje oštećena rekla da je silovana ukazuju se irelevantnim i same po sebi ne mogu dovesti u pitanje vjerodostojnost iskaza oštećene „P1“, budući da je oštećena „P1“ ostala dosljedna da je za vrijeme boravka u logoru „D.“ silovana desetak puta od strane čuvara R.H.. Također, ni navod odbrane da je svjedokinja Z.B., rođena K. potvrdila da joj oštećena „P1“ nije rekla da je bila silovana dok je bila zatočena u logoru „D.“, nisu tačni, jer iz zapisnika sa glavnog pretresa od 28.12.2022. godine, strane 19. i 20., slijedi da je svjedokinja zapravo navela da je ona u tom periodu bila u teškom psihičkom stanju „pa se ja ne mogu sjećati“, te da oštećena „P1“, koliko se ona može sjetiti sa njom nije govorila o silovanju.

Tvrdnja odbrane da je „P1“ nakon što je iz logora „D.“ prebačena u tzv. civilni zatvor i da je zapravo tamo silovana, a ne za vrijeme boravka u logoru „D.“ i da je „P1“ sve ovo „pomiješala“, za ovaj sud nije prihvatljiva jer ona kao takva nema utemeljenja u provedenim dokazima. Prije svega, oštećena „P1“ je izričita da su se silovanja desila za vrijeme njenog boravka u logoru „D.“. Pored toga, ispitane svjedokinje Z.K., F.D., H.Č., S.M. i F.O. su na glavnom pretresu potvrdile da su čule da je „P1“ silovana za vrijeme njenog boravka u logoru „D.“. Određena odstupanja u kazivanju svjedokinja, a koja se odnose na to kada je oštećena „P1“ iz logora „D.“ prebačena u

civilni zatvor (pa tako F.O. navodi da se to desilo 04.07.1994. godine, A.S. da je sa „P1“ u civilnom zatvoru provela nepuna dva mjeseca, odnosno čitav juli pa do 21. avgusta), ne dovode u pitanje vjerodostojnost iskaza oštećene „P1“ da je u civilni zatvor prebačena u mjesecu avgustu 1994. godine, budući da je njen iskaz u tom dijelu potvrđen materijalnim dokazima. Tako iz spiska privedenih lica prema kojima je primijenjena preventivna mjera ograničenja kretanja, broj 12/1-264/94 od 18.08.1994. godine, vidljivo je da je „P1“ evidentirana na rednom broju 280. i u navedenom aktu je jasno navedeno da je ista u logor „D.“ privedena 16.06.1994. godine (što se podudara sa izjavom oštećene koja je lišena slobode 15.06.1994. godine ali je najprije dovedena u Dispanzer te idući dan odvedena u „D.“), dok je logor „D.“ napustila 04.08.1994. godine, nakon čega je odvedena u civilni zatvor. Potom oštećena je navela da su joj nakon odvođenja u civilni zatvor sudili, što potvrđuju materijalni dokazi u spisu predmeta – ovjerena fotokopija rješenja o provođenju istrage Osnovnog suda u Velikoj Kladaši broj Kiv:35/94 od 09.08.1994. godine, ovjerena fotokopija rješenja o određivanju pritvora Osnovnog suda u Velikoj Kladaši broj Kri:236/94 od 04.08.1994. godine i ovjerena fotokopiju optužnice Osnovnog javnog tužilaštva Velika Kladaša broj KTV:419/94 od 19.08.1994. godine, iz kojih slijedi da se protiv oštećene „P1“ u periodu od 04.08.1994. godine do 19.08.1994. godine vodio krivični postupak što je, kako se navodi u optužnici, dala sklonište, hranu te održavala veze i sastanke sa pripadnikom V Korpusa A RBiH. Navedene dokaze sud cijeni objektivnim i tačnim te im kao takvim poklanja vjeru. Stoga, kod postojanja naprijed navedenih materijalnih dokaza koji potvrđuju u cijelosti iskaz oštećene „P1“ u odnosu na činjenicu koliko vremena je bila zatočena u logoru „D.“, prije nego je prebačena u civilni zatvor, onda okolnosti da su se svjedokinje F.O. i A.S. različito izjasnile o tome koliko su vremena sa „P1“ provele u civilnom zatvoru, ne dovode u pitanje vjerodostojnost iskaza oštećene „P1“, imajući pri tome u vidu protek vremena od inkriminisanog događaja, a potom i okolnosti pod kojima su se svjedoknje nalazile (bile su prije toga zarobljenice u logoru i nisu znale kakva im je sudbina, te se, kako to slijedi iz njihovih iskaza, svaka od njih bojala za vlastiti život), tako da je realno očekivati da je sve navedeno uticalo na sjećanje svjedokinja. Pored navedenog i iz potvrde Međunarodnog komiteta crvenog križa za „P1“, broj BAZ-... od 19.11.1997. godine je vidljivo da je ista u logoru „D.“ evidentirana prvo 19.06.1994. godine, zatim 21.07.1994. godine, da bi tek 18.08.1994. godine bila evidentirana u civilnom zatvoru, kojem dokazu sud također poklanja vjeru, cijeneći ga objektivnim i tačnim.

Branitelj optuženog je iznio prigovor u završnim riječima da, u smislu člana 24. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka FBiH, sud ne može zasnivati osuđujuću presudu isključivo ili u odlučujućoj mjeri na osnovu dokaza iz člana 12. ili članova od 15. do 23. ovog zakona, u konkretnom slučaju na osnovu iskaza oštećene „P1“. Međutim, oštećenoj „P1“ je kako to proizilazi iz rješenja Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 018040 22 Kpp od 12.05.2022. godine, utvrđen status ugroženog svjedoka i određen pseudonom „P1“, na osnovu člana 3. i člana 14. stav 1. pomenutog zakona. Slijedom navedenog, odredba člana 24. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka FBiH, na koju se branitelj optuženog poziva se ne odnosi na oštećenu „P1“, budući da je tom odredbom propisano da sud ne može zasnivati osuđujuću presudu isključivo ili u odlučujućoj mjeri na osnovu dokaza iz člana 12. ili članova od 15. do 23. ovog zakona, što u konkretnom predmetu nije slučaj. Osim toga, ovaj sud svoju presudu nije zasnovao isključivo ili u odlučujućoj mjeri samo na iskazu oštećene „P1“, nego i na drugim dokazima koje je doveo u međusobnu vezu. Pri tome je ovaj sud, kako je to već naprijed navedeno,

imao u vidu da su svjedokinje F.O. i F.D. potvrdile da im je oštećena „P1“ rekla da ju je za vrijeme zatočeništva u logoru „D.“ više puta silovao optuženi R.H., koji je u inkriminisano vrijeme bio čuvar u logoru „D.“. Da se u logoru pričalo da je oštećena „P1“ noću izvođena i silovana od strane čuvara, u svojim iskazima su potvrdile svjedokinje Z.K., H.Ć. i S.M.. Pored navedenih dokaza, sud je presudu zasnovao i na iskazima, te nalazu i mišljenju vještaka psihijatra i psihologa dr. Slobodana Stankovića i Svjetlane Savić, koji su nakon cjelokupnog ponašanja oštećene i gestikulacija poduzimanih prilikom obavljenog intervjua (plakanje, podrhtavanje cijelog tijela naročito u predjelu prstiju šaka), zaključili da oštećena nije osoba sklona laganju i da se radi o iskrenoj osobi. Osim navedenog, sud je imao u vidu i da je optuženi u svom iskazu potvrdio da je nosio uniformu, da je dužio automatsku pušku koja je prema njegovim riječima uvijek bila na portirnici gdje je isključivo radio, da je isti na pitanje optužbe, potvrdio da je imao svaku mogućnost da nesmetano pristupi ženskom odjelu, a obzirom da je naveo da je dužio i pušku, realno je da je istu koristio prilikom ulaska u ženski odjel, što se u konačnici i potvrdilo iskazima ispitanih svjedokinja, koje sud cijeni objektivnim i tačnim jer se isti logički nadopunjuju te im kako takvim poklanja vjeru. Pored navedenog, pri donošenju presude sud je imao u vidu da je optuženi u okviru svog svjedočkog iskaza tvrdio da ne zna oštećenu, ali potom u daljem toku ispitivanja, na pitanje branitelja izjavio da je siguran da je „P1“ već bila tu kad je on došao u logor, te je pritom naveo privatne detalje vezane za život „P1“, poput toga da se pričalo da je u vezi sa izvjesnim H. U konačnici, pored posrednih dokaza koji potvrđuju navode oštećene da je izvođena noću iz logora i silovana od strane čuvara, sud je pri donošenju presude imao u vidu da, u pravilu, kod krivičnog djela silovanja, žrtva i jeste jedina (uz optuženog) prisutna pri učinjenju istog.

Obrana je u završnim riječima osporila zakonitost nalaza i mišljenja vještaka psihijatra i psihologa dr. Slobodana Stankovića i dr. Svjetlane Savić, jer je isti urađen samo na osnovu iskaza oštećene „P1“. Potom je branitelj istakao prigovor da je navedeni dokaz nezakonit ili u najmanju ruku upitan, jer se temelji na nalazima i medicinskoj dokumentaciji koja nije u nalazu pobrojana i koja nije sastavni dio spisa predmeta, kako bi ista mogla biti predmet preispitivanja od strane odbrane. Ukazala je i to da su vještaci u svom nalazu naveli da je oštećena „P1“ prilikom intervjua govorila da je silovana od strane R.H., čime su prekršili pretpostavku nevinosti. Potom je branitelj prigovorio da su vještaci u svojim iskazima govorili o tome kako im je oštećena prilikom davanja intervjua rekla da se prvi puta povjerila A.S. i K. (svjedokinja B. K.), dok je oštećena na glavnom pretresu izjavila da se o silovanju povjerila samo F., što je još jedan argument da se iskazu oštećene „P1“ ne može pokloniti vjera.

Razmatrajući iznesene navode odbrane optuženog, po ocjeni ovog suda, iz nalaza i mišljenja vještaka (strana 6.), proizilazi da su vještaci imali na raspolaganju kako je navedeno veliki broj (preko 20) neuropsihijatrijskih nalaza na ime oštećene sa dijagnozama PTSP chronica, Depressio, Depresivno-anksiozni poremećaj (šifra F 43.1). S tim u vezi, sa zapisnika sa glavnog pretresa od 28.12.2022. godine (strane 8. i 9.), proizilazi da su vještaci, nakon što im je od strane tužiteljice predočena medicinska dokumentacija na ime oštećene (preko 20) neuropsihijatrijskih nalaza, potvrdili tj. identifikovali da su tu medicinsku dokumentaciju koristili pri izradi nalaza i mišljenja, pojasnivši da je riječ o medicinskoj dokumentaciji na ime oštećene u periodu od 2004. pa do 2014. godine, među kojom su i dva nalaza psihologa iz 2013. godine i 2014. godine, a ostalo su psihijatrijski nalazi u periodu od 2004. godine pa do 2014. godine. Slijedom navedenog, ne stoji

tvrdnja branitelja optuženog da su pomenuti vještaci nalaz i mišljenje sačinili samo na osnovu iskaza oštećene „P1“. Također, budući da su vještaci na glavnom pretresu potvrdili da su predočenu medicinsku dokumentaciju koristili pri izradi nalaza i mišljenja, a da iz zapisnika sa glavnog pretresa od 02.02.2023. godine proizilazi da je navedena medicinska dokumentacija uložena u spis predmeta, na koju se branitelj optuženog očitovao (strana 2. pomenutog zapisnika), navodima da su mu dokazi dostavljeni, da je iste pregledao, da se radi o dokazima koji su bili dostupni tužilaštvu i prilikom podizanja optužnice i tokom cijelog ovog postupka, da se njima ne dokazuju nikakve nove činjenice, te da će se u završnom izlaganju detaljnije izjasniti, to su naprijed istaknuti prigovori branitelja optuženog neosnovani.

Nadalje, okolnosti da su vještaci ispričali da im je oštećena prilikom obavljanja intervjua rekla da je silovana od strane R.H., nema za posljedicu povredu pretpostavke nevinosti optuženog, jer se radi o prenošenju onoga što je oštećena rekla prilikom obavljanja intervjua. Pored navedenog iz zapisnika je vidljivo da vještaci nisu iznijeli tvrdnju da je optuženi silovao oštećenu ili tvrdnju da je optuženi kriv za silovanje oštećene. Ni ukazivanje branitelja da je oštećena u odnosu na činjenice koje se odnose na to kome se prvo povjerila povodom inkriminisanog događaja različito izjašnjavala u intervjuju i na glavnom pretresu, nije od uticaja, budući da je, oštećena u svojim kazivanjima ostala dosljedna da ju je za vrijeme njenog boravka u logoru „D.“ više puta silovao čuvar R.H..

Svjedočenja svjedoka odbrane H.D., E.R., M.R. su se odnosila na dvije okolnosti - da li su čuli da je „P1“ silovana u logoru i da li je optuženi njih tukao. Svjedok H.D. je naveo da iako su muškarci bili odvojeni od žena, za vrijeme ručka su bili zajedno, implicirajući da su mogli komunicirati, dok je svjedok E.R. naveo da komunikacija sa ženama zbog odvojenosti nije bila moguća, a svjedok M.R. da su pojedine žene dijelile hrane muškarcima, ali da nisu ručali muškarci i žene skupa. Svjedoci su izjavili da nisu čuli da je „P1“ u logoru silovana, da optuženi nikada nije nosio pušku i da ih nije tukao. Međutim, iskazima navedenih svjedoka sud ne poklanja vjeru, budući da su isti opovrgnuti iskazima svjedokinja Z.K., H.Ć., F.O. kao i iskazom oštećene „P1“. Pored navedenog, ovi svjedoci su u svojim iskazima naveli da su optuženog vidjeli isključivo po dolasku u logor, a da ih optuženi nije čuvao za vrijeme njihovog boravka u logoru.

Nadalje, svjedoci odbrane R.G. i N.G. su komšije optuženog. Svjedok R.G. je u svom iskazu naveo da je optuženi skoro svaku noć bio kod kuće u inkriminisano vrijeme, dok je svjedokinja N.G. potvrdila da je sigurna da je optuženi u inkriminisano vrijeme bukvalno svaku noć bio kod kuće. Ovim dokazima sud ne poklanja vjeru, jer je svjedok R.G. na upit tužiteljice potvrdio da je i sam bio vojno angažovan i da je često bio na liniji, te samim tim ovaj svjedok nije ni mjerodavan da svjedoči o okolnostima kada i koliko puta je optuženi navečer bio kod kuće. Ni iskazu koji je dala svjedokinja N.G., sud ne poklanja vjeru, budući da je isti opovrgnut iskazom optuženog R.H. koji je dao u svojstvu svjedoka, a iz kojeg slijedi da je u logoru „D.“ radio u smjenama, odnosno po sistemu 12-24, da je pretežno radio dnevnu smjenu - dakle radio je i noćnu smjenu.

Na osnovu svega naprijed izloženog ovaj sud nalazi utvrđenim da je optuženi R.H. za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i oružanog sukoba između V Korpusa A RBiH i NO AP ZB, postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, prekršivši odredbu člana 3. stav

1. tačka c) IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine i odredbu člana 4. stavovi 1. i 2. tačka e) II Dopunskog protokola uz Ženevsku konvenciju od 12.08.1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba. Naime, navedenom odredbom IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine se zabranjuju u svako doba i na svakom mjestu prema osobama koje ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci, među koje postupke spada svakako i silovanje. Članom 4. stavovi 1. i 2. tačka e) II Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba je zabranjeno u svako doba i na svakom mjestu da se osobe koje nemaju direktno učešće ili koje su prestale da učestvuju u neprijateljstvima, bez obzira da li je njihova sloboda ograničena ili nije, vrijeđanje ljudskog dostojanstva, naročito ponižavajući i degradirajući postupak, silovanje, prinudna prostitucija i svaki oblik nedoličnog napada. U konkretnom slučaju u smislu Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), iz provedenih dokaza očito proizilazi da se radilo o nemeđunarodnom oružanom sukobu između V Korpusa A RBiH i NO APZB, obzirom da su u pitanju vojne formacija formirane u Bosni i Hercegovini za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini. Pošto je optuženi R.H. za vrijeme oružanog sukoba između V Korpusa ARBiH i NO APZB, postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, tako što je kao pripadnik NO APZB za vrijeme obavljanja dužnosti noćnog čuvara u logoru „D.“, u periodu počev od juna pa do sredine avgusta 1994. godine, u više navrata, kada bi obavljao noćnu smjenu, noseći vojnu uniformu i naoružan automatskom puškom, pozivao oštećenu „P1“ rekavši joj da mora nešto uraditi, a zatim je odvodio u manju prostoriju i držeći pušku u rukama istoj naređivao da se skine do gola i legne na betonski pod prostorije, nakon čega bi je svaki put silovao, uz prijetnju da o navedenom ne smije nikome ništa govoriti jer će je u protivnom ubiti, on je tim radnjama počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ.

Utvrđeni način izvršenja krivičnog djela poduzimanjem objektivnih radnji istovremeno ukazuje da je optuženi prilikom izvršenja tih radnji postupao sa direktnim umišljajem. Ovo stoga što izvođenje oštećene u više navrata kojom prilikom joj je, držeći pušku u ruci, naređivao da se skine i legne na pod da bi je potom silovao, uz prijetnju da o navedenom ne smije nikome ništa govoriti jer će je u protivnom ubiti, ne ostavlja prostora za izvođenje bilo kakvog drugog zaključka osim da je optuženi bio svjestan svojih radnji i htio njihovo izvršenje, a pri tome je bio svjestan i znao da se radi o civilu. Naime, u konkretnom slučaju, nesporno je da samo zatočeništvo u logoru, cijeneći pritom poziciju optuženog kao čuvara i oštećene kao zatočenice logora, podrazumijeva prinudne okolnosti, iz čega se zaključuje da oštećena nije slobodno i dobrovoljno pristala na spolni odnos, odnosno da je kao zatočenica logora bila u bespomoćnom stanju, faktički bez izbora i mogućnosti da pruži bilo kakav otpor uniformisanom i naoružanom čuvaru, što ukazuje da je optuženi imao jasnu namjeru da ima spolni odnos sa oštećenom i svijest da oštećena na isti nije pristala slobodno i dobrovoljno.

Naposljetku, kako je ovaj sud razmotrio sva suštinska pitanja konkretnog slučaja o čemu je u presudi dao razloge za zaključak da su se u radnjama optuženog ostvarila sva bitna obilježja bića krivičnog djela za koja je oglašen krivim, to se nije mogao prihvatiti ni iznijeti prijedlog branitelja da sud njegovog branjenika, primjenom načela *in dubio pro reo* iz člana 3. stav 2. ZKP

FBiH, oslobodi od optužbe. Naime, pogodovanju optuženom kroz načelo *in dubio pro reo* iz člana 3. stav 2. ZKP FBiH, ima mjesta samo kada se kod suda i pored brižljive i savjesne ocjene dokaza opravdano pojavi sumnja u pogledu postojanja činjenica (koje moraju biti odlučne) koje čine obilježja krivičnog djela, ili o kojima ovisi primjena neke od odredaba krivičnog zakonodavstva, što u konkretnom predmetu nije slučaj.

Na kraju, potrebno je istaći da je ovaj sud prilikom donošenja odluke imao u vidu i ostale dokaze koji su izvedeni tokom postupka, a koji po svom sadržaju nisu od značaja za zakonito i pravilno presuđenje u ovoj krivičnopravnoj stvari, zbog čega nisu detaljnije obrazloženi.

Prilikom odmjeravanja kazne ovaj sud je imao u vidu sve okolnosti koje su, u skladu sa članom 41. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, od značaja prilikom odmjeravanja kazne. Pri navedenom sud je pošao od činjenice da je za predmetno krivično djelo zapriječena kazna zatvora od najmanje pet godina. Od olakšavajućih okolnosti na strani optuženog sud je cijenio činjenicu da optuženi ranije nije osuđivan, koju činjenicu je utvrdio uvidom u Izvod iz kaznene evidencije za optuženog broj 05-04/10-1-1-03-2-371/21 od 22.09.2021. godine, izdat od Četvrte policijske uprave – PS Velika Kladuša. Kao otežavajuće okolnosti na strani optuženog sud je cijeni iskazanu upornost, budući da je u vremenskom periodu počev od juna pa do sredine avgusta 1994. godine, više puta silovao oštećenu, kao i posljedice koje su nastupile po zdravstveno stanje oštećene izvršenjem predmetnog krivičnog djela o čemu su govorili vještaci neuropsihijatrijske i psihološke struke dr. Slobodan Stanković i dr. Svjetlana Savić. Imajući u vidu prednje izneseno, ovaj sud je kao adekvatnu kaznu za počinjeno krivično djelo optuženom R.H. izrekao kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci, nalazeći da će se izrečenom kaznom moći ostvariti ciljevi generalne i specijalne prevencije krivičnih djela. S obzirom da je optuženi R.H., prema podacima u spisu predmeta, povodom izvršenja ovog krivičnog djela bio lišen slobode, to mu se na osnovu člana 50. stav 1. preuzetog KZ SFRJ u izrečenu kaznu zatvora uračunava i vrijeme lišenja slobode od 23.06.2022. godine do 25.06.2022. godine, koja činjenica je utvrđena uvidom u zapisnik o lišenju slobode broj 17-14-2-13-5-04/22 od 23.06.2022. godine.

Na osnovu člana 202. stav 1. ZKP FBiH, sud je optuženog R.H. obavezao na naknadu troškova krivičnog postupka o čijoj visini će biti odlučeno posebnim rješenjem, kao i na plaćanje paušala u iznosu od 300,00 KM, koji je dužan uplatiti u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude, nalazeći da obavezivanjem optuženog na naknadu troškova krivičnog postupka o čijoj visini će sud donijeti posebno rješenje, neće biti dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili osobe koju je on dužan da izdržava.

U postupku pred prvostepenim sudom punomoćnik oštećene „P1“, je imajući u vidu iskaze te nalaz i mišljenje vještaka psihijatrijske i psihološke struke od 06.10.2022. godine i Orijentacione kriterije Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine za utvrđivanje visine pravične naknade nematerijalne štete od 27.01.2016. godine, ostao u cijelosti pri prijedlogu za ostvarivanje imovinsko pravnog zahtjeva podnesenog 11.08.2022. godine, kojim je predloženo da se oštećenoj „P1“ na ime naknade nematerijalne štete isplati ukupan iznos od 35.000,00 KM i to na ime pretrpljenog straha iznos od 4.900,00 KM, na ime pretrpljenih bolova iznos od 6.100,00 KM, te na ime umanjenja opće životne sposobnosti iznos od 24.000,00 KM, sve sa zakonskom zateznom

kamatom od dana podnošenja imovinskopravnog zahtjeva pa do konačne isplate, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude. Odbrana je iznijela prijedlog da se imovinskopravni zahtjev odbije i oštećena uputi na parnični postupak jer po stavu odbrane nema dokaza da je optuženi učinio predmetno krivično djelo, da vještačenjima na kojima se temelji imovinskopravni zahtjev nije utvrđena tačna visina nematerijalne štete vezane za događaj silovanja u odnosu na nematerijalnu štetu zbog zatvaranja, tuče i „ostalo“.

Sud je našao da je ovaj prijedlog punomoćnika oštećene „P1“ osnovan.

Iz iskaza, te nalaza i mišljenja vještaka psihijatrijske i psihološke struke dr. Slobodana Stankovića i dr. Svjetlane Savić, proizilazi da je oštećena „P1“ trpjela strah veoma jakog inteziteta i to tzv. primarni strah koji se ponavljao u istom intezitetu pri svakom sljedećem silovanju, što je trajalo 60 dana. Strah srednje jakog inteziteta oštećena je trpjela oko tri mjeseca, koji se pojačavao do straha jakog inteziteta u svima fazama aktuelizacije i asosijacija. Strah blagog inteziteta u vidu strepnje, plašnje, zebnje, oštećena osjeća sve vrijeme i sada, a osjećaće i ubuduće naročito u fazama asocijacija i akutelizacija. Nadalje, oštećena je trpjela bolove jakog inteziteta u svim fazama nasilničkog ponašanja, silovanja i fizičkog matltretiranja, što je trajalo najmanje dva mjeseca. Bolove srednjeg inteziteta oštećena je trpjela u trajanju od mjesec dana. Bolove blagog intenziteta oštećena je trpjela oko tri mjeseca, a trpjet će povremeno i ubuduće u fazama klimatskih promjena i težeg fizičkog posla. Umanjenje opšte životne aktivnosti postoji i iznosi 40%, iz razloga što je stresni događaj doveo do konsektivne posljedice patološke anksioznosti, fobičnosti i duševnog bola, kao i socijalne neuklopljenosti zbog traumatskog doživljaja koji se desio 1994. godine i zbog osjećanja nemoći, slabosti životnih radosti, stanja osjećanja beznadežnosti i bezperspektivnosti, te potrebom za povlačenjem iz društva, tako da oštećena mora da ulaže znatno veće napore za iznalazjenje adekvatnih rješenja, egzistencijalnog pitanja vlastitog življenja sebe i psihosocijalne uklopljenosti u svoju porodicu i da uz pojačan napor iznalazi povoljna rješenja životnih problema. Nakon neposrednog pregleda oštećene i uvida u medicinsku dokumentaciju, po mišljenju vještaka, može se osnovano tvrditi da je oštećena kao posljedicu pretrpljenih događaja (silovanja) i doživljaja, proživjela akutnu stresnu reakciju, posttraumatski stresni poremećaj i da je kod oštećene došlo do trajnih promjena ličnosti nakon ovog iskustva koje je za nju bilo katastrofično. Ovim dokazima sud u cijelosti poklanja vjeru, cijeneći da su isti sačinjeni u skladu sa vještinama i pravilima struke. Isti nisu dovedeni u pitanje prigovorima istaknutim od strane odbrane da vještačenjima nije utvrđena tačna visina nematerijalne štete vezane za događaj silovanja u odnosu na nematerijalnu štetu zbog zatvaranja, tuče i „ostalo“, iz razloga što je navedenim dokazima utvrđeno umanjenje opšte životne aktivnosti oštećene „P1“ iz razloga što je oštećena zbog silovanja u logoru „D.“ trpjela stah i kakvog intenziteta i da li ga trpi i sada, kao i koliko vremena i bolove koje jačine je oštećena trpjela u fazama silovanja i nasilničkog ponašanja prema njoj za vrijeme boravka u logoru „D.“.

Prema Orijentacionim kriterijima Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine za utvrđivanje visine pravične naknade nematerijalne štete od 27.01.2016. godine, za trpljenje straha veoma jakog inteziteta, oštećenoj po danu pripada naknada u iznosu od 70,00 KM. Na ime pretrpljenog straha srednjeg inteziteta prema navedenim kriterijima oštećenoj pripada naknada u

visini od 60,00 KM po danu, a na ime pretrpljenog straha slabog inteziteta oštećenoj pripada naknada u visini od 5,00 KM po danu. Za pretrpljene jake bolove oštećenoj pripada naknada u iznosu od 70,00 KM po danu, za pretrpljene bolove srednjeg inteziteta, naknada u iznosu od 40,00 KM po danu, a za bolove blagog inteziteta naknada u iznosu od 10,00 KM po danu. Imajući u vidu intezitet i trajanje pretrpljenog straha te jačinu i trajanje pretrpljenih bolova, ovaj sud je oštećenoj na ime pretrpljenog straha dosudio iznos od 4.900,00 KM, a na ime pretrpljenih bolova iznos od 6.100,00 KM, budući da tako postavljen zahtjev nije u suprotnosti sa Orijentacionim kriterijima Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine za utvrđivanje visine pravične naknade nematerijalne štete od 27.01.2016. godine.

Nadalje, da je oštećenoj umanjena životna aktivnost 40%, proizilazi iz iskaza te nalaza i mišljenja vještaka psihijatrijske i psihološke struke dr. Slobodana Stankovića i dr. Svjetlane Savić, pa je sud oštećenoj na ime umanjnja životne aktivnosti 40% dosudio iznos od 24.000,00 KM. Naime prema Orijentacionim kriterijima Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine od 27.01.2016. godine za utvrđivanje visine pravične naknade nematerijalne štete, naknada za duševne bolove zbog smanjenja životne aktivnosti preko 25% do 40% iznosi 6.000,00 KM za svakih 10%, što ukupno u konkretnom slučaju iznosi 24.000,00 KM.

Slijedom izloženog, ovaj sud nalazi da podaci krivičnog postupka pružaju pouzdan osnov za potpuno presuđenje o postavljenom imovinskopravnom zahtjevu oštećene, pa je osnovu člana 212. stav 3. ZKP FBiH, optuženog R.H. obavezao da oštećenoj „P1“ na ime nematerijalne štete isplati ukupan iznos od 35.000,00 (tridesetpetiljada) KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom od dana 11.08.2022. godine kao dana podnošenja imovinskopravnog zahtjeva pa do konačne isplate, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu naprijed izloženog, odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zapisničarka
Senida Kurtović,s.r.

Predsjednica vijeća
Ismeta Mujanović,s.r.

POUKA: Protiv ove presude dozvoljena je žalba Apelacionom vijeću Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u roku od 15 dana od dana prijema presude. Žalba se podnosi u tri primjerka.

